

РЕШЕНИЕ

№ 1468

гр. София, 08.03.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Трето отделение 34 състав,
в публично заседание на 15.02.2022 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Георги Тафров

при участието на секретаря Мая Миланова, като разгледа дело номер **8239** по описа за **2021** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на Дял трети, Глава десета, Раздел първи от Административнопроцесуалния кодекс /АПК/, във връзка с чл.118 от Кодекса за социално осигуряване /КСО/.

Образувано е по жалба от Х. В. Я. [ЕГН] с адрес: [населено място]. [жк], бл.881 вх.Д ет. 8 ап.131 срещу Решение № 1040-21-600/14.06.2021г. на Директора на ТП на НОИ С.-град с което е отхвърлена жалбата на Я. срещу Разпореждане № РВ-3-21-00918414\14.05.2021г. на Ръководителя на контрола по разходите на ДОО при ТП на НОИ–С.-град.

В жалбата се навеждат доводи за незаконосъобразност и се иска отмяна на оспорения административен акт. Жалбоподателят счита, че сумите са добросъвестно получени от него и не следва да се иска тяхното възстановяване на НОИ. В съдебно заседание и по съществуването на спора жалбоподателят се явява лично, поддържа жалбата и моли съда да я уважи.

Ответникът по жалбата – Директорът на ТП НОИ-С.-град, чрез процесуалния си представител юр.к.М. твърди, че жалбата е неоснователна и като такава следва да бъде отхвърлена. Поддържа, че оспореният административен акт е законосъобразен и съдържа фактическите и правни основания за неговото постановяване. Претендира присъждане на юрисконсултско възнаграждение.

Съдът, като прецени поотделно и в съвкупност събраните по делото доказателства, становищата на страните и съобрази приложимия закон, намира за установено от

фактическа страна следното:

От осигурителя [фирма],Е. за Х. В. Я. ЕГН [ЕГН] е подадено удостоверение приложение № 10 към чл. 9, ал. 1 от Наредба за паричните обезщетения и помощи от държавното обществено осигуряване (НПОПДОО) с данни относно правото на парично обезщетение за отглеждане на малко дете на основание чл. 53. ал. 2 от Кодекс за социално осигуряване (КСО) за периода 23.05.2020 г. до 22.05.2021 г. вкл.

При извършена проверка в информационната система на НОИ се установява , че за лицето Х. В. Я. ЕГН [ЕГН] има подадено уведомление по чл. 62, ал. 5 от КТ за сключен трудов договор на 30.07.2007г. с осигурителя „М. М. и М. БГ” О., ЕИК[ЕИК]. Х. В. Я. ЕГН [ЕГН] е представил при осигурителя заявление/декларация прил. 7 към чл.4, т.6 от НПОПДОО за изплащане на парично обезщетение за отглеждане на дете до 2 годишна възраст на основание чл.53 от КСО.

Съгласно декларираните данни ,Х. В. Я.,в качеството му на баща на детето В. Х. Я.,ползва отпуск по чл. 163, ал. 7, от КТ, по чл. 163, ал. 1 от КТ и по чл. 163, ал. 8 от КТ и ще получава паричното обезщетение по чл. 53 от КСО при определени обстоятелства, изрично посочени в декларацията, а именно че е осигурено лице и има необходимия 12-месечен осигурителен стаж; че детето В. Х. Я. не е дадено за осиновяване, не е настанено в детско заведение, включително детска ясла, не се отглежда от лице, наето по програми за подкрепа на майчинството, не е настанено за отглеждане в семейство на роднини или близки или в приемно семейство по реда на чл. 26 от Закона за закрила на детето, както и че правоотношението/осигуряването на майката не е прекратено.В тази насока е прието, че правото на изплащане на парично обезщетение за отглеждане на малко дете, когато допълнителния отпуск за отглеждане на дете не се ползва от майката, а от някое от лицата по чл. 164, ал. 3 от КТ е регламентирано в чл. 53, ал. 2 от КСО, а именно - когато допълнителният платен отпуск за отглеждане на малко дете се ползва от бащата вместо от майката, се изплаща парично обезщетение определено със Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване за съответната година.Съответно е прието, че майката е правоимащото лице с право на отпуск по чл. 164, ал. 1 от Кодекса на труда. Отпускът на лицата по чл. 163, ал. 4 от КТ, в случая на бащата е произведен от правото на отпуск на майката. По реда на НПОПДОО на Х. В. Я., ЕГН [ЕГН] за периода от 23.05.2020г. до 30.04.2021г. е изплатено парично обезщетение отглеждане на малко в размер на 4264.44лв.

Установено е по данни от информационната система на НОИ и Регистъра на осигурителите и самоосигуряващите се лица, че майката Д. Ц. Г. 79029203257 се е осигурявала,като самоосигуряващо се лице,чрез „ЕС ДИ Е. Ф."Е. от 25.01.2017г.Установено е също така,че за Д. Г. липсват внесени осигурителни вноски за фонд ДОО за периода от м. 05. 2020 г. до м. 04. 2021 г. включително.Прието е, че съгласно § 1, ал. 1, т. 3 от ДР на КСО, самоосигуряващите се лица се смятат за осигурени за времето, през което са внесени дължимите осигурителни вноски.

В резултат на така установеното е прието, че жалбоподателят няма право на отпуск по чл. 164, ал. 3 от КТ,както и на парично обезщетение по чл. 53 от КСО за периода от 23.05.2020г. до 22.05.2021г. включително.Паричното обезщетение,изплатено от ТП на НОИ-С.-град следва да бъде възстановено от Х. Я.,за периода от 23.05.2020г. до 30.04.2021г.

Във връзка с установеното и на основание чл. 53, ал. 2 КСО е формиран крайният извод,че на жалбоподателят е изплатено неправомерно парично обезщетение за

отглеждане на малко дете за периода от 23.05.2020г. до 30.04.2021г. включително, в размер на 4465,32 лв. от които 4264,44лв.-главница и 200,88 лв.-лихва и е издадено разпореждане № РВ-3-21-00918414\14.05.2021г. на Ръководителя на контрола по разходите на ДОО при ТП на НОИ–С.-град.С жалба с вх. №1012-21-787 от 07.06.2021 Хр.Я. е оспорил разпореждането по административен ред.С решение № 1040-21-600 от 14.06.2021 г. директорът на ТП на НОИ – С.-град е отхвърлил жалбата му като неоснователна по съображения, че майката на детето не е било осигурено лице за "общо заболяване и майчинство",като е изложил подробни мотиви.

Предвид описаната фактическа обстановка, съдът достигна до следните правни изводи:

По допустимостта на жалбата:

Жалбата е депозирана от активно процесуално легитимирано лице, чиито права и законни интереси са засегнати от оспорения административен акт. Правото на оспорване е реализирано от жалбоподателят в рамките на законоустановения 14-дневен преклузивен срок по чл. 149, ал. 1 от АПК, като съответства на изискванията на закона за форма и съдържание.Предвид това съдът приема, че жалбата е процесуално допустима и подлежи на разглеждане по същество.

Оспореният административен акт – Решението на Директора на ТП на НОИ-С.-град,е постановен от материално компетентен орган, в изискуемата от закона форма, при спазване на административнопроизводствените правила.Процесното разпореждане е издадено в хода на административно производство, което е приключило с постановяване на предвидения 114, ал. 3 от КСО административен акт от компетентен орган - длъжностното лице, на което е възложено ръководството на контрола по разходите на ДОО при ТП на НОИ – [населено място]-град.

По процесуалната и материална законосъобразност на акта:

На основание чл. 164, ал. 1 от Кодекса на труда (КТ) след използване на отпуска поради бременност, раждане или осиновяване, ако детето не е настанено в детско заведение, работничката или служителката има право на допълнителен отпуск за отглеждане на първо, второ и трето дете до навършване на 2-годишната му възраст и 6 месеца за всяко следващо дете. С ал. 3 е предвидена възможност отпусъкът по ал. 1 със съгласието на майката (осиновителката) да се разреши на бащата (осиновителя) или на един от техните родители, когато работят по трудово правоотношение. За лицето по чл. 164, ал. 3 от КТ, ползващо допълнителния платен отпуск за отглеждането на малко дете вместо майката, възниква правото по чл. 53, ал. 2 от КСО на месечно парично обезщетение в размер, определен със Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване.

В разглеждания случай е установено, че Х. В. Я., който е баща на детето В. Х. Я. е работил по трудово правоотношение с [фирма] ЕИК[ЕИК] и има необходимия 12 месечен осигурителен стаж.На 21.05.2020г. е декларирал ползването на отпуск по чл. 164, ал.3 от КТ, както и че осигуряването на майката не е прекратено.При извършената проверка от органите на ТП на НОИ – С.-град в информационната система на НОИ и Регистъра на осигурителите и самоосигуряващите се лица, е установено, че майката Д. Ц. Г. се е осигурявала като самоосигуряващо се лице от 25.01.2017г.,като собственик „ЕС ДИ Е. Ф." Е.,Е..Към момента няма прекъсване на дейността.Установено е обаче,че за Д.Г. липсват внесени осигурителни вноски за фонд ДОО.

По делото не се формира спор по установените факти.Спорът в случая е от правен характер, като касае две основни спорни обстоятелства – дали към началния момент

на изплащане на обезщетението по чл. 53, ал. 2 от КСО на Х. Я. и до крайната дата на плащанията, майката – Д. Ц. Г. е била осигурено лице по см. § 1, т. 3 от ДР на КСО както и дали жалбоподателят е недобросъвестен при получаването на паричното обезщетение за периода от 23.05.2020г. до 30.04.2021г.

По първият от релевантните за правилното решаване на спора въпроси – качеството на осигурено лице на Д. Ц. Г. за периода от 23.05.2020г. до 30.04.2021г., следва да се посочи, че съгласно § 1, т. 3 изр. III - то от ДР на КСО самоосигуряващите се лица се смятат за "осигурени лица" за времето, през което са внесени дължимите осигурителни вноски. По делото е безспорно установено, от събраните писмени доказателства и не е опровергано обстоятелството, че за Д. Ц. Г. липсват внесени осигурителни вноски за фонд ДОО за периода от м. 23.05.2020г. до 30.04.2021г. включително. С оглед на това безспорно установено обстоятелство, следва да се приеме, че за периода от м. 23.05.2020г. до 30.04.2021г. включително, когато е изплащано на жалбоподателя обезщетението по чл. 53, ал. 2 от КСО, майката на отглежданото малко дете, като собственик [фирма], не се явява осигурено лице по см. на § 1, т. 3, изр. III - то от ДР на КСО, доколкото за същата липсват внесени осигурителни вноски за фонд ДОО за период от м. 05. 2020 г. до м. 04. 2021 г. След като Д. Г., е нямала качеството на осигурено лице, вкл. за общо заболяване и майчинство, то не е съществувало и право за бащата на детето и жалбоподател в настоящото производство да получава обезщетението по чл. 53, ал. 2 от КСО, доколкото последното е предоставено именно, с оглед качеството на майката на осигурено лице.

В настоящият случай обаче, липсата на предпоставки за изплащане на обезщетението по чл. 53, ал. 2 от КСО не е достатъчно за издаване на административния акт по чл. 114, ал. 3 от КСО, доколкото осигурителният орган е обосновал дължимостта на възстановяването на платените суми поради недобросъвестност на получило го лице. В тази насока е необходимо да се посочи, че за да бъде задължено лицето, получавало осигурителните плащания да възстанови същите не е достатъчно установяването на неоснователното им получаване. Задължението за връщане възниква в случаите, когато получилият е действал недобросъвестно, тъй като само недобросъвестно получените суми за осигурителни плащания се възстановяват от лицата, които са ги получили, заедно с лихвата по чл. 113, съгласно чл. 114, ал. 1 КСО. Изрично в тази насока чл. 114, ал. 2 КСО въвежда правилото, че добросъвестно получени суми по осигурителни плащания не подлежат на връщане от осигурените лица, с изключение на случаите по чл. 42, ал. 2, чл. 54е и при прилагане разпоредбите на международни договори, по които страна е Република България, в които случаи възстановяването им е без лихва до изтичането на срока за доброволно изпълнение.

Под недобросъвестност по смисъла на чл. 114, ал. 1 от КСО следва да се разбира знанието или задължението за знание на получило го осигурителното плащане, че последното не му е дължимо. В случая жалбоподателят не е укрил факти и е представил всички относими документи във връзка с придобитото право на обезщетение в размера по чл. 53, ал. 2 от КСО. Проява на недобросъвестност би била налице, ако Хр. Я. бе подал невярна информация относно релевантните за осигурителните плащания обстоятелства или бе затаил такава. Анализът на установените обстоятелства във връзка с осигурителния статус на майката Д. Г. не водят до извод за недобросъвестно поведение на бащата – жалбоподател, изразяващо се в съзнателно укриване на правно-релевантни факти. В разглеждания случай се

установява, че за целия период от 23.05.2020г. до 22.05.2021г. Д.Г. е била собственик " [фирма], респ. по силата на чл. 4, ал. 3, т. 3 от КСО е би следвало да притежава качеството на осигурено лице за процесния период, което обстоятелство е декларирано от жалбоподателя и посочено в представеното удостоверение приложение № 10 към чл. 9 от НПОПДОО за изплащане на парично обезщетение за отглеждане на малко дете по чл. 50, ал. 7 от КСО. За жалбоподателят, не е налице нито задължението, нито възможност да прецени осигурителния статус на основното правоимащо лице, доколкото в случая се касае за правоотношения между осигуреното лице и осигурителния институт. По делото липсват данни, че ползващият отпуска е знаел, че липсват внесени осигурителни вноски за фонд ДОО за периода от м. 05. 2020г. до м. 04. 2021 г. вкл. за Д. Г., в качеството ѝ на самоосигуряващо лице. Добросъвестността се предполага до доказване на противното. Недобросъвестното поведение на лицата в хипотезата на чл. 114, ал. 1 КСО следва да бъде доказано, което в случая не е извършено от органите на ТП на НОИ-С.-град, които носят доказателствената тежест да обосноват фактическите констатации в оспорения административен акт. Настоящият съдебен състав не констатира никакви недобросъвестни действия от страна на жалбоподателят, които биха могли да обосноват приложението на чл. 114, ал. 1 от КСО, такива мотиви не са изложени и от длъжностни лица при НОИ. Добросъвестността не е дефинирана легално в разпоредбите на КСО, но тя е налице, когато осигуреният е със съзнанието и субективно отношение, че сумите му се дължат. Това отношение може да се дължи на неправилно преценка, както на фактите, така и на правото, което обаче е без значение за наличието на добросъвестността. В случая недобросъвестност по никакъв начин не се установява и доказва от наличните по делото доказателства.

По изложените съображения съдът намира жалбата за основателна, поради което решението на директора на ТП на НОИ-С.-град и потвърденото с него разпореждане следва да бъдат отменени.

Предвид горното и на основание чл. 172, ал. 2 от АПК, АССГ, 34 състав,

РЕШИ:

ОТМЕНЯ Решение №1040-21-600/14.06.2021г. на Директора на ТП на НОИ С.-град и потвърденото с него Разпореждане № РВ-3-21-00918414\14.05.2021г. на Ръководителя на контрола по разходите на ДОО при ТП на НОИ-гр.С.-град, постановяващо Х. В. Я. да възстанови недобросъвестно получено обезщетение за отглеждане на малко дете за периода от 23.05.2020г. до 30.04.2021г. в размер на 4465,32 лв. от които 4264,44лв.-главница и 200,88 лв.-лихва.

Решението подлежи на обжалване с касационна жалба пред Върховния административен съд в четиринадесет дневен срок от съобщаването на страните за неговото изготвяне.

съдия: